عضو هیئت رئیسه مجمع شاعران اهل بیت(ع):

تبیین معارف قرآن بهترین واکنش به اهانت به قرآن است

هتاکی به ساحت مقدس قرآن کریم در کشور سوئد آن هم به بهانه آزادی بیان، موجی از خشم را در جهان اسلام برانگیخته است. این اقدام شنیع، موج شدید محکومیت از سوی مسلمانان در سراسر جهان را به دنبال داشته است و در این میان بسیاری از هنرمندان و شاعران کشورمان هم با خلق آثار هنری این اقدام را محکوم کردند. در همین باره یک شاعر و عضو هیئت رئیسه مجمع شاعران اهل بیت(ع) در گفت‌وگو با روابط عمومی حوزه هنری بیان کرد: پشت پرده این اقدام شنیع، انگیزه‌های مختلفی می‌تواند پنهان باشد که مهم‌ترین آن استیصال است.

هادی جانفدا ادامه داد: وقتی نمی‌توانند با نور مقابله کنند از سر استیصال قرآن را آتش می‌زنند.

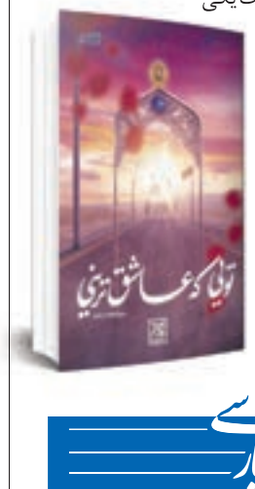
او گفت: چون در ایام محرم هستیم بد نیست به واقعه عاشورا اشاره کنیم. شهادت سیدالشهدا(ع) و یارانش نشانه استیصال یزید و یزیدیان بود. چون نمی‌دانستند با نور خدا چه‌کار کنند، پیش خودشان گمان کردند که اگر امام حسین(ع) را به شهادت برسانند این نور خاموش می‌شود. خیال خام آن‌ها بود و این نور خاموش نشد و بلکه در طول سال‌ها بیشتر و بیشتر هم شد. این آتش زدن قرآن هم از استیصال آن‌هاست. بنا به گفته خود قرآن، چون در مقابل کلام خدا خلع سلاح هستند و هیچ کس نمی‌تواند در برابر آن ایستادگی کند، لشکر جهل به این کارها روی می‌آورد و با جهل خودش فکر می‌کند که می‌تواند با سوزاندن قرآن این نور را از بین ببرد.

شاعر مجموعه شعرهای «با لهجه خدا و صدای خودت» و «کفشداری یازده» خاطرنشان کرد: ما باید با زبان هنر و ادبیات پاسخ درخور به دنیا بدهیم. یکی اینکه این اقدام موهن را محکوم کنیم تا دنیا بفهمد غیرت دینی در جوامع اسلامی زنده است و مسلمانان نسبت به اهانت به قرآن کریم واکنش نشان می‌دهند. همچنین اینکه بتوانیم در آثارمان قرآن را جا بدهیم و اهانت به قرآن را محکوم کنیم خودش نشان می‌دهد جامعه هنری و شاعران و نویسندگان ما نسبت به وقایع حساس هستند و در برابر اهانت‌ها خاموش نمی‌نشینند، این خیلی مهم است.

به گفته عضو هیئت رئیسه مجمع شاعران اهل بیت(ع)، در مقابل این اقدام شنیع کاری که هنرمندان می‌توانند انجام دهند تبیین معارف قرآن است؛ این دست اتفاقات دفعه اول و آخرین بار نخواهد بود. اهانت به قرآن و اهل بیت(ع) و دشمنی دیرینه با کلام خدا و هدایت و نور از همان ابتدای ظهور اسلام و نزول قرآن بوده است و تا همیشه خواهد بود. خیلی خوب است که این حرکت به‌طور مستقیم از سوی همه اقشار جامعه و هنرمندان و شاعران محکوم شود، اما بهترین کار همان تبیین معارف قرآن است.

۴۰ داستان حسینی در یک کتاب

کتاب «تویی که عاشق ترینی» شامل چهل داستان درباره زندگی امام حسین(ع) از بدو تولد تا لحظه شهادت ایشان، از کتاب‌هایی است که در حوزه ادبیات داستانی عاشورایی به چاپ رسیده است. به گزارش ایرنا، در این اثر که به قلم مریم بصیری نگاشته شده، واقعه کربلا و به اسارت گرفتن اهل بیت حضرت(ع) روایت و در آخر کتاب به شور و اشتیاق اربعین حسینی ختم می‌شود. طبق اعلام ناشر، این اثر یکی از آثار درخور اعتنا و موثق ادبی تاریخی و مذهبی محسوب می‌شود و نویسنده برای نگارش آن به منابع دست اول تاریخی بسیاری رجوع کرده و پژوهش‌های زیادی انجام داده است. در بخشی از کتاب آمده است: «اولین زائر پیاده دنیا پدرمان حضرت آدم است که هزار بار به زیارت خانه خدا رفته است. همان‌طور که برادرت امام حسن(ع) نیز بیست‌وپنج مرتبه از مدینه با پای پیاده به زیارت خانه خدا رفته است. زیارت با پای پیاده، سنتی حسنه و محبوب‌ترین وسیله تقرب بنده به خداوند است. عشق به تو و عشق به برکات سفر به دیار تو، چنان در دل و جانمان وجد و سرور به راه انداخته است که فقط راه می‌رویم. هرچند گاه غافل از آن می‌شویم که چه بزرگانی در همین راه به نزد تو شتافته‌اند، تا راه بر ما هموار شده است. علمای بزرگ شیعه بارها و بارها پای پیاده از حرم پدرت به سوی حرم تو گام برداشته‌اند. بارها حاکمان وقت عراق ادعای خدایی کرده، علیه شیعیان شوریده، با وهابیت یکی شده و جنگ‌های کوچک و بزرگی در کربلای تو به راه انداختند. به حرمت حمله و اهانت کرده، تخریبش کرده و اشیای قیمتی حرم را به غارت برده‌اند. سربازان، سوار بر مرکب، وارد صحن‌ها و روضه منوره شده، مردم را مورد ضرب و شتم قرار داده و ده‌ها هزار نفر را کشته‌اند (صفحه ۱۴۳)». کتاب «تویی که عاشق ترینی» را انتشارات کتاب جمکران در ۱۵۸ صفحه به چاپ رسانده است.

زین قند پارسی

علیرضا حیدری|مدرس و ویراستار

ناویراسته ✗

بادگیرهای باستانی یزد، در کنار قنات‌های هزار ساله، از دیرباز نقشی مهم در تهویه هوای خانه‌های ساکنان این شهر کویری داشته‌اند.

ویراسته ✓

بادگیرهای باستانی یزد، در کنار قنات‌های هزار ساله، از دیرباز نقشی مهم در تهویه خانه‌های ساکنان این شهر کویری داشته‌اند.

نکته

«تهویه هوا» حشو دارد. «تهویه» به تنهایی کافی است.

#زین_قند_پارسی

شهرآرا
۳شنبه
۳ مرداد ۱۴۰۲
۷ محرم ۱۴۴۵
شماره ۳۹۹۷
SHAHRARANEWS.IR

رمز ماندگاری برخی اشعار عاشورایی در چیست؟

شعر تعهد و آگاهی

مریم محبی

درنگ

سال‌هاست با فرا رسیدن محرم، خیابان‌های شهرمان پرده‌های سیاهی را به روی خود می‌کشد که همگی به محض تماشای آن‌ها یک شعر را زیر لب زمزمه می‌کنیم: «باز این چه شورش است که در خلق عالم است/ باز این چه نوحه و چه عزا و چه ماتم است [...]»؛ ترکیب‌بند معروف محتشم کاشانی -یکی از سردمداران اشعار عاشورایی- که مصرع به مصرع روی پرده‌های سیاه خوش نشسته و نه تنها با گذر زمان کهنه و کم‌رمق نشده، بلکه با همان شیوایی و استواری کلام جایگاه خود را در میان اشعار مذهبی محکم کرده است. شعری که حالا برای جوان‌ترهایی که دارند در این زمینه قلم‌فرسایی می‌کنند هم الگویی است برای یادگیری و هم مناسب برای تضمین تا شعر خود را پرمایه‌تر کنند. نمونه‌های دیگری هم البته وجود دارد که لزوما در میان توده‌ها شناخته نیست، اما در بین دوستداران جدی ادبیات به‌ویژه علاقه‌مندان پیگیر شعر آیینی، سروده‌هایی مطرح شمرده می‌شود. مانند شعر آزاد «خط خون» اثر علی موسوی گرمارودی ([...] در فکر آن گودالم/ که خون تو را مکیده است/ هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم/ در حضیض هم می‌توان عزیز بود/ از گودال بپرس! [...])، یا «راز رشید» از سیدحسن حسینی در وصف حضرت اباالفضل(ع) ([...] تو آن راز رشیدی/ که روزی فرات/ بر لبت آورد)، و سروده‌هایی از دیگر شاعران خوش‌نام آیینی. اما به راستی رمز ماندگاری چنین سروده‌هایی را باید در کجا جست‌وجو کرد؟ چه عامل یا عواملی وجود دارد که نمی‌گذارد حتی با گذشت سال‌ها غبار فراموشی بر چهره آن‌ها بنشیند؟ این سؤالی است که برای یافتن پاسخ آن به سراغ محمد نیک خورمیزی، از شاعران پیشکسوت، و مجتبی ابوالقاسمی، شاعر و منتقد ادبی، رفتیم که هر دو در عرصه ادبیات آیینی قلم می‌زنند.

بخشی از تابلوی «مقتل» اثر حسن روح‌الامین

اول باید واقعا شاعر بود

محمد نیک درباره رمز ماندگاری برخی اشعار آیینی در گذر زمان می‌گوید: من همیشه گفته‌ام که در وهله اول یک نفر باید شاعر باشد، به این معنا که شعر در وجودش ریشه داشته باشد. چون بعضی شاعر نیستند و صرفا ناظمند. البته اینجا هم نکته‌ای وجود دارد. نظم خوب داریم و نظم سست. اما منظور این است که اگر کسی اصول اولیه شعر گفتن را بلد باشد و شاعر باشد، ۵۰درصد راه را رفته است. قدیمی‌ها به این معنا واقعا شاعر بودند. ضمن اینکه اخلاص داشتند؛ یعنی علاقه داشتند. محتشم، کسایی مروزی، ملک‌الشعرا و... همه از افرادی هستند که شعرهای ماندگاری در این باره دارند. آن‌ها اول اینکه شاعر بودند و به معنای واقعی شعر می‌گفته‌اند و دوم اینکه مبنای اشعارشان حرف‌های مستند و حقیقی بوده است. یعنی شاعران کم‌مطالعه‌ای نبوده‌اند یا کسانی که صرفا بخواهند با روایت‌های سست و احادیث غیرمعتبر گریه از مردم بگیرند!

شاعر دفترهای «هرگز گلی را پرپر نکردم» و «السلام علیک یا خورشید» ادامه می‌دهد: شاعران کنونی به دلیل وجود رسانه‌ها و فضای مجازی امکان میدان‌داری خیلی بالایی در حوزه شعر و شاعری دارند. می‌توانند اطلاعات خوبی درباره چند و چون و اصول شعر آیینی و همچنین موضوع‌هایی چون واقعه عاشورا به دست بیاورند و از این طریق سروده‌های خود را مستند کنند. در کنار این صحبت‌ها، نباید از این نکته غافل شد که جوان‌هایی هستند که دارند شعر امروز را به انحراف می‌کشانند. حرف‌هایی در شعرهایشان می‌گویند که با هیچ عقلی جور در نمی‌آید!

برخی از علاقه مردم به ائمه(ع) سوءاستفاده می‌کنند

نیک معتقد است امروزه آسیب‌های زیادی شعر آیینی ما را تهدید می‌کند: با وجود توصیه‌های فراوان بزرگان و مبلغان مذهبی به مداحان و شاعران آیینی مبنی بر اینکه دقت کنند و مستند حرف بزنند و حرف جدید داشته باشند و به نحوی شعر بگویند که برای جوانان انگیزه بخش و جالب توجه باشد، باز هم لابه‌لای اشعاری که این روزها دارد عرضه می‌شود و متأسفانه بعضی از مداحان نیز خیلی از آن‌ها استفاده می‌کنند، اشعار سست و بی‌مایه زیادی دیده می‌شود. به نظر من مقداری هم دارند از علاقه مردم به ائمه(ع) سوءاستفاده می‌کنند. چندی پیش، در روزنامه از قول یکی از بزرگان خواندم که بزرگ‌ترین خدمتی که برخی از شاعران می‌توانند بکنند، این است که اصلا شعری برای ائمه(ع) نگویند! باید به این نکته توجه کنیم که آزمون و خطا در شعر آیینی ایرادی ندارد تا جایی که به ساحت ائمه(ع) توهینی نشود. شعر باید مقام اهل بیت(ع) را از آنچه مخاطب می‌پندارد بالاتر ببرد نه اینکه مسبب تنزل آن باشد.

شعر ماندگار، متعهد و اخلاقی است

مجتبی ابوالقاسمی معتقد است ماندگاری اشعار معروف آیینی برخاسته از آیین و حقیقتی است که بیان می‌کنند. او خصوصا درباره ترکیب بند محتشم کاشانی می‌گوید: محتشم دو نیمه روشن و تاریک در زندگی شاعرانه خود دارد و وقتی شعر او ماندگار می‌شود که برخاسته از اخلاص اوست و سبب عاقبت‌به‌خیری شاعر می‌شود. تعهد شاعر و اخلاقی بودن نگاهش، رمز ماندگاری این گونه اشعار است. از طرفی، شعر محتشم از معدود سروده‌هایی است که تمام جزئیات قیام عاشورا را به تصویر می‌کشد و او با هنرمندی شعر را نقاشی می‌کند. خواننده در هر بندی از مرثیه محتشم واقعه‌ای از کربلا را مشاهده می‌کند. انگار خود خواننده در واقعه حضور دارد و آن را به چشم می‌بیند و این هنر محتشم است. دلایل زیادی به لحاظ سبک‌شناسی می‌تواند وجود داشته باشد که شعر محتشم کاشانی را متمایز و ماندگار می‌کند. مرثیه عاشورایی او عاطفه عمیق انسانی را نسبت به بزرگ‌ترین حادثه تاریخ بشریت در زبانی شاعرانه و عارفانه رقم می‌زند. اگر نیک بنگریم تمام مراحل عرفان عاشقانه از جمله طلب، عشق، معرفت و در نهایت فقر و فنای فی‌ا... را در حادثه عاشورا و شعر عاشورایی محتشم می‌توانیم مشاهده کنیم.

شاعر کتاب‌های «ماه ضیافت» و «آیه‌های شعر» اضافه می‌کند: نکته مهم دیگری که باید به آن اشاره کنم زمان و مکان سرودن شعر و اثرگذاری آن به لحاظ موقعیت سیاسی اجتماعی شاعر است؛ اینکه در چه عصر و زمانی به سر می‌برد. گاهی لازم است شاعر مرثیه‌سرایی کند اما آیا امروزه هم چنین اثری با همین کیفیت می‌تواند ماندگاری شعر محتشم را به دست آورد؟ قطعا چنین نخواهد بود و رسالت شاعر فراتر از آن است، چرا که امروز به جهاد تبیین نیاز داریم. در گذشته، شاعر شیعی جرئت ابراز وجود و اندیشه را نداشت و از طرفی شعر شیعی نیاز داشت حرکتی انقلابی و روبه جلو را رقم بزند و می‌بینیم که مرثیه‌های بسیار زیبایی هم سروده شده است.

شاعر آیینی امروز به اندازه گذشتگان متعهد نیست

ابوالقاسمی می‌گوید آنچه باعث تمایز شاعر آیینی امروز (مذهبی‌سرا) از گذشتگان می‌شود در بیان عقاید و رسالتی است که شاعر آیینی کنونی به آن توجه چندانی ندارد؛ همان امانت الهی (عشق) که بر دوش او گذاشته شده است: شاعر آیینی تا به یقین نرسد قطعا شعرش ماندگار نخواهد شد. با توجه به پیشرفت حوزه شعر -به لحاظ مسائل فرمی و شکلی- امروز می‌توان در فرم و محتوای آن آشنایی‌زدایی کرد اما اینکه این امر تا چه حد می‌تواند به بروز اشعار آیینی کمک کند جای بحث دارد. این در حالی است که شعر گذشتگان ما برخاسته از آیینی است که در نهاد آن‌ها موج می‌زند و در سیر تطور شعر و نثر فارسی وقتی نیک بنگریم همه بیت الغزل معرفت و خداشناسی است. وقتی شعر از منبعی خدایی و شیعی و اهل بیتی سرچشمه بگیرد بدون شک ماندگار خواهد شد و مهم این است که شاعر آیینی امروز ما به این حقیقت برسد.

او در ادامه صحبت‌هایش این نکته را نیز اضافه می‌کند که: شعر آیینی امروزه خیلی بارورتر از گذشته دارد حرکت می‌کند اما آنچه کمتر در آن رقم می‌خورد، جهاد تبیین است. نکته‌ای که بارها و بارها از زبان رهبرمعظم انقلاب شنیده‌ایم جهاد تبیین در همه امور است؛ در اخلاق، در مذهب و... . امروزه ما در شعر اهل بیتی هم به جهاد تبیین (عدالت‌طلبی و مبارزه‌طلبی) نیاز داریم.

ساده‌گویی شعر امروز را به ساده گرفتن بدل کرده‌اند!

این شاعر آیینی به بسیاری از اشعاری که در هیئت‌ها و مجالس مداحی خوانده می‌شود نیز انتقاد وارد می‌کند و معتقد است: متأسفانه مداحان شاعرنمایی وجود دارند که آب به آسیاب دشمن می‌ریزند و جالب اینجاست که خودشان را هم برحق می‌دانند. بیشتر اشعار این گروه، محتوای سستی دارد و مشکلات فرمی و محتوایی در آن‌ها مشهود است. بخشی از این مشکلات در افراط و تفریط‌های شاعرانه‌ای است که نه خدا گفته و نه اهل بیت(ع) می‌پسندند و این خوب نیست.

او می‌گوید: بعد از مشروطه تا به امروز ساده‌گویی و استفاده از آرایه‌های بیانی و بدیعی به صورت معتدل باعث زیبایی هرچه بیشتر شعر شده است و بر کسی پوشیده نیست که شاعر باید فرزند زمان خودش باشد، اما آنچه به معضل شعر آیینی امروز تبدیل شده، ساده‌گرفتن آن است. مداحان و عموم مردم به شعر خوب اقبال نشان نمی‌دهند و همین امر شعر مذهبی را به سمت و سویی برده که بعضا پایه و اساس درستی ندارد. آوردن مباحث دم‌دستی و احساسی در شعر آیینی جایگاهی ندارد. امروز باید شعری بگوییم که جهاد تبیین را رقم بزند و از فلسفه عاشورا سخن بگوید. نمی‌گویم شعر مرثیه نگوییم، اما شعری بگوییم که مسئولیت ما را در قبال اهل بیت(ع) خدشه‌دار نکند. به نظر می‌رسد بعضی از شاعران امروز ما یا به ظاهر شاعران، دور باطل می‌زنند در حالی که آیندگان درباره شعر امروز ما داوری خواهند کرد. در مجموع، شعر آیینی به بازنگری نیاز دارد و چنان که بارها و بارها رهبر معظم انقلاب در دیدار با شاعران و مداحان، به این موضوع تأکید کرده‌اند. شاعران ما نباید مقام شعر را پایین بیاورند بلکه باید شعر را در مقام خودش بسرایند آن گونه که موردپسند اهل بیت(ع) باشد.

در شعر آیینی اجازه آزمون و خطا نداریم

ابوالقاسمی بر این باور است که شناخت اهل بیت(ع) و سیر تطور زندگی خاندان گرامی رسول خدا(ص) و آشنایی با مقاتل از مواردی است که برای شاعر آیینی ضرورت دارد و تا شاعر دینی و مذهبی ما به شناخت درستی نرسیده باشد و از مطالعه کافی برخوردار نباشد ممکن است آب به آسیاب دشمن بریزد: «حضور در جلسات آموزشی شعر آیینی، البته تأکید می‌کنم استفاده از دانش اهلش، می‌تواند بخش مهمی از معضلات این ادبیات را کاهش دهد. قطعا ما در شعر آیینی اجازه آزمون و خطا نداریم. من همیشه به هنرجویان خودم توصیه می‌کنم با شعر عاشقانه شروع کنند، چرا که خط قرمزهای شعر آیینی را ندارد. وقتی شاعر در مرحله آزمون و خطا قرار دارد باید خیلی دقت کند. شاعران جوان ما می‌توانند قدرت شاعرانه خودشان را درباره شعر آزاد تقویت و در حوزه صورخیال طبع‌آزمایی کنند و وقتی توانستند از کلمه درست استفاده کنند به سراغ شعر آیینی بیایند. در این باره باید این نکته را گوشزد کنم که «طی این مرحله بی‌همرهی خضر مکن/ ظلمات است بترس از خطر گمراهی». استفاده از استادان صاحب‌نام درباره شاگردپروری در شعر آیینی از ضروریات این حوزه است.

سه‌شنبه‌ها با کتاب

۴۰ شعر بلندمرتبه

نگاهی به کتاب «اربعین مرثیه» که گزیده‌ای است از برترین سروده‌های عاشورایی

بنیاد فرهنگی دعبل خُزاعی با همکاری انتشارات سپیده‌باوران، به‌ایده خلاقانه‌ای در زمینه شعر آیینی و به‌طور خاص، شعر عاشورایی، پرداخته‌اند که ماحصل آن، کتاب درخشان «اربعین مرثیه» است. این ایده، انتخاب بهترین اشعار مربوط به واقعه کربلا، با نظرسنجی از حدود چهل شاعر و شعرشناس معاصر بوده است. بنا به آنچه در مقدمه کتاب آمده است، پس از جمع‌آوری حدود ۱۶۰ شعر عاشورایی که تاریخ سرایش آن‌ها به قبل از پیروزی انقلاب اسلامی برمی‌گردد (از حدود قرن ۴ هجری تا ۱۳۵۷ هجری شمسی) و همچنین حدود ۱۱۰ شعر که پس از بهمن ۱۳۵۷ سروده شده‌اند، مجموعه این اشعار در اختیار شماری از شاعران و شعرپژوهان اغلب آیینی معاصر قرار گرفته و از آن‌ها، به عنوان داور و کارشناس، خواسته شده است که به شعرهای مزبور و به تفکیک، در دو دسته سروده شده قبل و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، امتیاز دهند. این داوری که بر اساس دو معیار «قوّت شعری» و «اثرگذاری» و همچنین، با امتیازبندی بین صفر تا صد صورت گرفته، سبب شده است که در نهایت، شماری از اشعار، در رده‌های بالاتر این رتبه‌بندی قرار گیرند. این اشعار، که شامل ۲۸ شعر دارای تاریخ سرایش قبل از بهمن ۱۳۵۷ و دوازده شعر سروده شده بعد از بهمن ۱۳۵۷ هستند، در مجموع، شده‌اند ۴۰ شعر آیینی یا به قول عرب‌زبان‌ها «اربعین مرثیه». شعرهای منتخب، در دو بخش پیش‌گفته، و به ترتیب امتیازاتی که از نظر داوران کسب کرده‌اند، به‌همراه زندگی‌نامه مختصری از شاعر و با بیان وزن عروضی شعر (البته درباره شعرهای مقفّی و موزون، و نه شعرهای آزاد) در کتاب درج شده‌اند.

احمد آقایی
فعال فرهنگی

پس از معرفی ساختار کلی کتاب و ایده پس‌پشت آن، خالی از لطف نخواهد بود اشاره‌ای گذرا به محتوای کتاب و پاره‌ای اشعار مندرج در آن. شاید کاملا قابل پیش‌بینی باشد که شعر نخست بخش اول کتاب یا همان شعری که بیشترین امتیاز را در میان شعرهای کهن عاشورایی به خود اختصاص داده است، شعری نباشد جز ترکیب‌بند معروف و ۹۷ بیتی محتشم کاشانی (۹۰۵-۹۹۶ هجری قمری) با مطلع «باز این چه شورش است که در خلق عالم است؟/ باز این چه نوحه و چه عزا و چه ماتم است؟». رتبه دوم در بخش نخست به مثنوی ماندگار عُمّان سامانی (۱۲۵۹-۱۳۲۲ ق) با نام «گنجینه‌الاسرار» اختصاص یافته است که بخش‌هایی از آن را، حسام‌الدین سراج، در آلبوم شنیدنی «وداع» ماندگارتر کرده است. همچنین شعرهای معروفی چون «امشب شهادت‌نامه عشاق امضا می‌شود» حبیب چایچیان (متولد ۱۳۰۶ شمسی)، یا «ای که به عشقت اسیر، خیل بنی‌آدم‌اند» فؤاد کرمانی (۱۲۶۸-۱۳۴۰ هجری قمری) در بخش نخست کتاب آمده‌اند. در کنار این‌ها، شعرهای عاشورایی شاعران شناخته‌شده‌ای چون بیدل دهلوی، وحشی بافقی، حزین لاهیجی، سیف فرغانی، سلمان ساوجی، زینت بخش بخش نخست کتاب هستند. رتبه نخست شعرهای مندرج در بخش دوم کتاب که تاریخ سرایش آن‌ها بعد از پیروزی انقلاب اسلامی است، به مثنوی معروف و محکم علی معلم دامغانی (متولد ۱۳۳۰ شمسی) اختصاص یافته است، با مطلع «روزی که در جام شفق مُل کرد خورشید/ بر خشک چوب نیزه‌ها گُل کرد خورشید». این مثنوی سی بیتی با وزن متفاوت و کمتر شنیده‌شده و سیزده هجایی «مُستفعلن مستفعلن مستفعلن فع» که در مقایسه با وزن‌های معروف‌تر مثنوی (مثل «فاعلاتن فاعلاتن فاعلات» یازده هجایی و «فَعولن فعولن فعولن فَعل» باز هم یازده هجایی که اولی وزن به‌کار رفته در مثنوی مولوی و دومی وزن مورد استفاده فردوسی در شاهنامه است)، وزن از نظر تعداد هجا در هر مصراع، بلندتر محسوب می‌شود، حاصل طبع‌آزمایی شاعر در سن حدود سی سالگی است و برای نخستین بار، در مجموعه شعر «رجعت سرخ ستاره» به چاپ رسیده است. در این شعر از حیث واژگانی غنی و فخیم، شاعر با بهره‌گیری از صنعت تلمیح و با اشاراتی گذرا، داستان پیامبرانی چون حضرت آدم و یوسف و یحیی و موسی و عیسی علیهم‌السلام را، در کنار داستان‌هایی از صدر اسلام تا واقعه کربلا، به شکلی شاعرانه و لطیف مرور می‌کند. غزل معروف و هفت بیتی «سرّ نی در نینوا می‌ماند، اگر زینب نبود/ کربلا در کربلا می‌ماند، اگر زینب نبود»، اثر شاعر معاصر قادر طهماسبی متخلص به «فرید» (متولد ۱۳۳۱ شمسی) در رتبه دوم بخش دوم کتاب قرار گرفته است. همچنین، شعرهایی از حسین منزوی، سیدحسن حسینی، علی موسوی گرمارودی، علیرضا قزوه، قیصر امین‌پور، مرتضی امیری اسفندقه، سعید بیابانکی، اغلب در دو قالب غزل و آزاد، حائز رتبه‌های بعدی بخش دوم کتاب شده‌اند. ناگفته نباید گذاشت که پس از درج چهل شعر منتخب، فهرست اولیه برترین اشعار عاشورایی در دو مقطع تاریخی پیش‌گفته و همچنین، جدول کامل آرای داوران، در قالب چهار پیوست و در انتهای کتاب مندرج است.

شایسته خواهد بود اگر پایان بخش این مطلب، بخش‌هایی از شعر آزاد مرحوم دکتر سید حسن حسینی (۱۳۳۵-۱۳۸۳ شمسی) باشد با عنوان «راز رشید» که در مجموعه شعر «گنجشک و جبرئیل» او (نشر افق، ۱۳۸۳) به چاپ رسیده است: «.../ تو آن راز رشیدی/ که روزی فرات/ بر لبت آورد// و ساعتی بعد/ در باران متواتر پولاد/ بریده بریده/ افشا شدی// و باد/ تو را با مشام خیمه‌گاه/ در میان نهاد// ...».

اربعین مرثیه
نشر سپیده‌باوران و بنیاد دعبل خزاعی، ۱۳۹۷